En komplett databas över voteringar i Sveriges Riksdag, 1971–1993, kodbok

Version 1.0 (2026-01-22)

Jan Teorell (Stockholms universitet, projektledare)

Carl Dahlström (Göteborgs universitet)

Mikael Holmgren (Örebro universitet)

Joseph Noonan (Stockholms universitet)

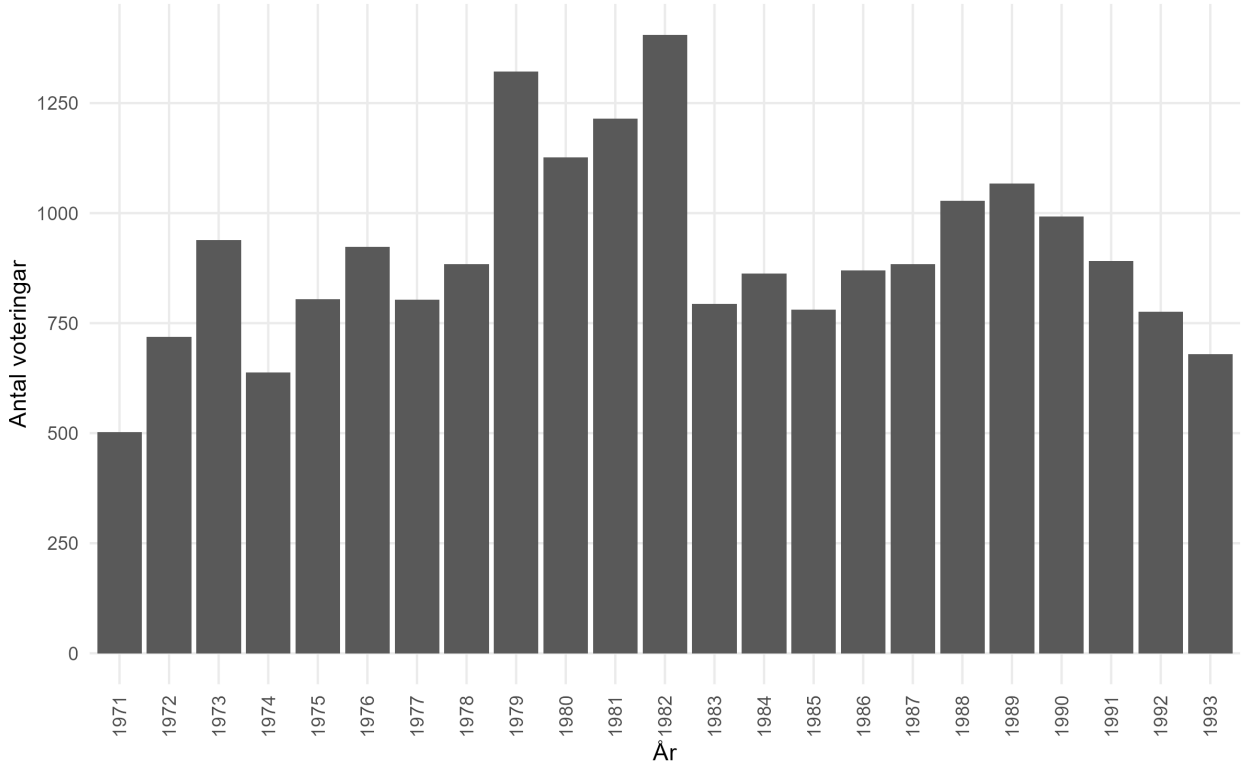
Bakgrund

Varje år fattar riksdagen ca 2500 beslut, varav ca 25% efter votering. Varje individuell riksdagsledamots röst – ja, nej eller avstår, samt om ledamoten var frånvarande – har registrerats offentligt sedan 1925. Idag är data på ledamotsnivå för dessa omröstningar tillgängliga via riksdagens hemsida från riksdagsåret 1993/94. Omröstningarna före 1993 förvaras dock i format som omöjliggör systematisk analys. Inom ramen för detta infrastrukturprojekt, finansierat av Riksbankens jubileumsfond i samfinansiering med Stockholms, Göteborgs, och Örebro universitet samt Sveriges Riksdag, har uppgifter från samtliga omröstningar i Sveriges riksdag mellan 1971 och 1992/93 samlats in för att göras åtkomliga för forskarsamhället och för allmänheten.[1]

Översikt över datamängden

Denna datamängd innehåller den fullständiga voteringsdatan från den svenska enkammarriksdagen för perioden 1971–1992/93. Materialet omfattar samtliga 20 920 registrerade huvudvoteringar under dessa 22 år, inklusive information på ledamotsnivå om hur varje enskild riksdagsledamot röstade. Så kallade förberedande voteringar (eller kontrapropositionsvoteringar) har avlägsnats från datamaterialet.

[1] Vi vill tacka Lirigzon Karaqica, Simon Hållén och Hugo Bengtsson för ovärderlig assistenthjälp.



Antal voteringar per år i enkammarriksdagen, 1971–1992/93.

Datainsamling och kvalitetskontroll

Voteringsresultaten i riksdagen finns under perioden 1971-1992/93 bevarade i två olika huvudtyper av format. För riksdagsåren 1971-1982/83 består de av fotografier av en voteringstavla, där allmän information om voteringen framgår i tavlans huvud och varje enskild ledamots röst, sorterad efter platsnummer, i ett rutnät. För riksdagsåren 1983/84-1992/93 består de av utskrivna datalistor. Både formaten hade redan digitaliserats till pdf-format av Riksdagsbiblioteket när vårt projekt inleddes.

De utskrivna datalistorna för perioden 1983/84-1992/93, där varje votering upptar mellan 3-4 sidor, omvandlades först till databasformat genom automatiserad OCR-avläsning med ”Tesseract”. Då denna automatiserade avläsning i stickprovstester visade sig leda till en stor andel fel övergick vi till manuell korrigering. Då rösttotalerna inte kunnat OCR-avläsas utgick vi från en beräkning av hur majoriteten av ett partis ledamöter röstat. Eftersom det sedan tidigare är känt att partidisciplinen i den svenska riksdagen är mycket hög då det voteras kontrollerades just de röster från ledamöter vars röst avvek från denna ”partilinje” manuellt och rättades om de visade sig vara felaktiga. Ett nytt stickprovstest efter att denna metod använts visade på endast ca 0,13±0,03% återstående fel, där 0,03 utgör ett approximativt 95% konfidensintervall.

De fotograferade rösttavlorna för perioden 1971-1982/83 omvandlades först till databasformat genom automatiserad dataavläsning med ”Texttract”, vilket lades ut på ett externt upphandlat företag, Chalmers Teknologkonsulter AB (CTK). Då även denna automatiserade avläsning i stickprovstester visade sig leda till en stor andel fel fick vi även i detta fall övergå till manuell korrigering. Vi kunde här utgå från kända rösttotaler, alltså summan av hur många ledamöter som röstat ja, nej, avstår eller varit frånvarande. Voteringarna sorterades efter den absoluta summan av dessa avvikelser och gicks sedan igenom en och en, i händelse av kraftiga avvikelser i sin helhet (så att alla 349 eller 350 röster matades in manuellt), i händelser av mindre kraftiga avvikelser utifrån samma metod som ovan, alltså med huvudsakligt fokus på röster som avvek från ”partilinjen”. Därefter kontrollerades att rösttotalerna stämde. Voteringar där rösttotalerna stämde kontrollerades (eller korrigerades) inte. Därutöver matades ett antal voteringar som inte kommit med i CTK:s avläsning in manuellt. Ett stickprovstest (n=900) efter att denna metod använts och dessa kompletteringar gjorts visade noll (0) återstående fel, vilket dock ska förknippas med en 95% felmarginal på upp till maximalt 0,33% fel.

Då den enskilda ledamotens namn inte kunde avläsas för något av dataformaten gjordes i stället en separat datainsamling av namn, partitillhörighet, kön, födelseår knuten till varje riksdagsledamots unika plats/stolsnummer. Detta plats/stolsnummer möjliggör i sin tur matchning på individnivå mot den ovan beskrivna voteringsdatan. Detta arbete genomfördes i samarbete med det RJ-finansierade infrastrukturprojektet Swerik. Ett stort manuellt arbete fick även här läggas ner på att mata in och korrigera dessa data, särskilt ifråga om ersättare och förändringar på samma plats/stol inom samma mandatperiod.

I ett avslutande stickprovstest undersöktes 900 röster slumpmässigt dragna från hela undersökningsperioden (1971-1992/93), varav 534 härrörde från perioden 1971-1982/83, 366 från perioden 1983/84-1992/93. Detta test visade på noll (0) felaktigt registrerade röster under perioden 1971-1992/93, men en (1) felaktigt registrerad röst från riksdagsåret 1988/89, vilket motsvarar en felprocent på 1/366≈0,27 procent för perioden 1983/84-1992/93, med ett 95% konfidensintervall mellan 0,05% och 1,5% (väl inom det mer precist estimerade intervallet på 0,13±0,03% för den estimerade mängden återstående fel under perioden 1983/84-1992/93).

Testet visade vidare på sju (7) fel med avseende på namnet på ledamoten som satt på den relevanta platsen/stolen vid voteringstillfället, i samtliga fall fråga om att en ersättare satt för den ordinarie ledamoten. Detta motsvarar en felprocent på 7/900≈0,78%, vilket motsvarar ett konfidensintervall mellan 0,31% och 1,6% fel. Förutom att rätta dessa fel har fler fel korrigerats manuellt efter detta, vilket gör att det återstående felet både ifråga om röster och ifråga om vilken ledamot som satt på platsen/stolen har reducerats ytterligare. Partitillhörigheten är dessutom känd för samtliga platser/stolar under hela perioden, så det är endast med avseende på vilken partiföreträdare som faktiskt satt på platsen/stolen det fortsatt finns en viss osäkerhet.

Sammanfattningsvis torde alltså mängden återstående felaktigt registrerade röster vara i det närmaste obefintlig under perioden 1971-1982/83, men en låg andel (0,13±0,03%)

felaktigt registrerade röster kan fortfarande förekomma under perioden 1983/84-1992/93. En låg andel (<0,78%) fel ifråga om exakt vilken person som satt på platsen/stolen kan också förekomma under hela tidsperioden, särskilt ifråga om tillfälliga ersättare, men inte gällande dennes partitillhörighet (som är känd med säkerhet).

Voteringsvariabler

- `omröstnings_id`: Ett unikt identifieringsnummer för varje votering. Har strukturen `YYYY-MM_DD-[order]`, där datumet anger när voteringen ägde rum och ”`order`” är en ungefärlig indikator på voteringens ordningsföljd under dagen baserat på sidnumrering i originaldokumenten. Detta ordningsnummer bör dock inte tolkas som exakt, eftersom vissa dokument skannats i omvänd sidordning.
- `dokument_namn`: Namnet på dokumentet i Riksdagsbibliotekets digitalisering där voteringen ligger lagrad.
- `sid_nr`: Sidnumret från `dokument_namn` i Riksdagsbibliotekets digitalisering där voteringen ligger lagrad.
- typ: Denna variabel är främst för internt bruk och indikerar huvudsaklig avläsnings- eller inmatningsmetod (CTK-avläst, OCR-avläst eller manuellt inmatad, med olika undergrupper).
- cum: Denna variabel är enbart för internt bruk och indikerar numret på den fil från CTK som kontrollerades med ovan angivna metod.
- `år`: Kalenderår vid voteringen.
- `datum`: Datum vid voteringen (YYYY-MM-DD).
- `rm`: Riksmötets år. Fram till 1975 sammanfaller riksmötets år med kalenderår. Från och med hösten 1975 infördes det nya riksmötesårssystemet som innebär brutet år, dvs. 1975/76 osv.
- `utskott`: Utskottsförkortning (se ”Lista över utskottsförkortningar” nedan för alla förkortningar).
- `betänkande_nr`: Nummer på utskottsbetänkandet voteringen avser. Då voteringen inte avser ett betänkande (dvs. då votering_avser>0) är betänkande_nr=9999.
- `beslutspunkt`: I vanliga fall ett numeriskt värde t.ex. 1, 5, 11. Om det finns flera beslutspunkter så kombineras de alla med ett understreck, t.ex. “38_39_43_44_46”. Ibland finns det en kort beskrivning i stället för nummer på beslutspunkten. I dessa fall är beslutspunkt = beskrivningen. Om det finns mellanslag så ersätts de med ett understreck, t.ex. “statsministerns_brev”. När ordet “moment” förekommer används förkortningen “mom_”, t.ex. “mom_1”. Om det helt saknas beskrivning av beslutspunkten, eller om voteringen inte avser ett betänkande (dvs. då votering_avser>0), så är `beslutspunkt` = 9999.
- `motivfrågan`: 1 = motivfrågan, 0 = sakfrågan. Notera att vid undersökningsperiodens slut, närmare bestämt efter det att bläckstråleskrivare började användas den 9 april

1991, registrerar inte voteringsprotokollen huruvida voteringen avsåg sakfrågan eller motivfrågan. Denna variabel är därför satt till 9999 efter detta datum.

- `votering_avser`: 0=Utskottsbetänkande, 1 = Misstroendeförklaring, 2=Statsministeromröstning, 3=Procedurfråga, 4=Annat.
- `föregicks_av_kontra`: 1 = När en huvudvotering föregicks av en eller flera (förberedande) kontrapropositionsvoteringar, 0 = när ingen kontrapropositionsvotering föregick voteringen.

Ledamotsvariabler

- `plats_nr`: Ledamotens plats/stolsnummer.
- `person_id`: Detta är en unik personkod för respektive riksdagsledamot som hämtats från Swerik-projektet (se https://swerik-project.github.io/). Om stolen ifråga var tom vid tidpunkten för voteringen är person_id=”Empty chair”.
- `röst`: Hur ledamoten själv röstade, J = Ja, N = Nej, A = Avstår, F = Frånvarande. För 235 observationer är röst = ”S”, vilket betyder att rösten i voteringsprotokollet är oläsbar (även för det mänskliga ögat).
- `namn`: Ledamotens namn.
- `parti`: Ledamotens parti, angivet med förkortning av partinamnet vid tidpunkten för voteringen (APK=Arbetarpartiet kommunisterna, C=Centerpartiet, FP=Folkpartiet [idag Liberalerna], KDS=Kristen demokratisk samling [idag Kristdemokraterna], M=Moderaterna, MP=Miljöpartiet, NYD=Ny demokrati, S=Socialdemokraterna, V=Vänsterpartiet, VPK=Vänsterpartiet kommunisterna [sedan 1990-05-31 Vänsterpartiet]). Beteckningen ”–” anger att ledamoten var partilös (”vilde”) vid tiden för voteringen. Partitillhörigheten är med ett undantag densamma som anges i voteringsprotokollet. Undantaget utgörs av Alf Svensson (och hans tillfällige ersättare Mats Odell), som trots att han valdes in på Centerpartiets lista 1985/86-1987/88 har angivits med sin egentliga partitillhörighet, dvs. KDS.
- kön: Ledamotens kön (man eller kvinna)
- `född`: Ledamotens födelseår (YYYY). I det fåtal fall då uppgift om födelseår saknas är född=9999.

Lista över utskottsförkortningar

Listan är sammanställd utifrån Asker, Björn, Anders Norberg, and Andreas Tjerneld. 1996. *Enkammarriksdagen 1971-1993/94: Ledamöter och Valkretsar*.

- au: Arbetsmarknadsutskottet (till och med 1975/76 års riksmöte inrikesutskottet) eller arbetsutskott.
- bou: Bostadsutskottet (till och med 1982/83 års riksmöte civilutskottet)
- cu: Civilutskottet (från och med 1983/1984)

- `eu`: EES-utskottet
- `fiu`: Finansutskottet
- `föu`: Försvarsutskottet
- `inu`: Inrikesutskottet (från och med 1976/77 års riksmöte arbetsmarknadsutskottet)
- jou: Jordbruksutskottet
- juu: Justitieutskottet
- `kru`: Kulturutskottet
- `ku`: Konstitutionsutskottet
- `lu`: Lagutskottet
- `nu`: Näringsutskottet
- `sfu`: Socialförsäkringsutskottet
- `sku`: Skatteutskottet
- `sou`: Socialutskottet
- `tu`: Trafikutskottet
- `ubu`: Utbildningsutskottet
- `uu`: Utrikesutskottet